

КОНЦЕПЦІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ БАНКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Постановка проблеми. У даний час успішна діяльність комерційних банків в Україні як ніколи залежить від ефективного управління його капіталізацією. Проблема управління капіталізацією банку має не тільки кількісний, але і якісний аспект. Залучати ресурси банку без пророблення питання про їхнє розміщення неможливо. Перед банками встає задача ефективного розміщення ресурсів, що відшкодувало би витрати і принесло прибуток, а також забезпечило виконання пропонованих НБУ вимог по ліквідності банку. Це можливо при здійсненні банком тісного взаємного ув'язування пасивних операцій з активними. Питання вигідного залучення й обґрунтованого розміщення банківських ресурсів визначає фінансовий результат діяльності сучасного комерційного банку.

Аналіз останніх публікацій. В даний час питання ефективного управління капіталізацією банку досить актуальний. Однак, у науковій літературі це питання досліджене недостатньо. Вивченню цього питання присвячені роботи О. В. Васюренка [1], О. А. Кириченко [2], Л. О. Примостки [3], Н. І. Волкової, Р. А. Герасименко, Т. О. Чашко [10].

Ціль дослідження — розробка концепції вдосконалення механізму управління капіталізацією банку у сучасних умовах.

Основні результати дослідження. Банківський капітал як основа його діяльності є об'єктом управління. Виступаючи посередником між суб'єктами господарювання з профіцитом засобів і суб'єктами з дефіцитом засобів, комерційний банк самостійно встановлює політику залучення банківських ресурсів, визначаючи при цьому пріоритетні джерела і механізми їхнього залучення для поповнення ресурсів. При цьому банк повинний підтримувати визначене співвідношення між власними і залученими засобами. Надмірна кількість залучених засобів підсилює ризик і підвищує потенційну погрозу неплатоспроможності комерційного банку, а також можливість улучення його під «контроль» інших банків і кредиторів, що може дозволити останнім впливати як на поточну діяльність банку, так і на проведення їм кредитної політики в цілому. Переважне формування банківських ресурсів за рахунок власного капіталу — також не краща політика для банку. Це пов'язано, насамперед, з можливістю втрати визначеною групою акціонерів контролю над банком, зниженням

рівня виплачуваних дивідендів і ринкової вартості акцій. У результаті, спостерігається незбалансованість у структурі капіталу (значна питома вага власного капіталу або притягнутих засобів) може привести до погіршення показників, що характеризують діяльність банку, до зниження його іміджу на ринку грошових ресурсів. Отже, основна проблема банку — вибрати таку структуру банківського капіталу, що при найменших витратах на формування банківських ресурсів буде сприяти підтримці стабільного рівня дивідендів і доходів, а також закріпленню репутації комерційного банку на рівні, достатньому для залучення їм необхідних банківських ресурсів на вигідних умовах.

Поняття «управління» є багатозначним і дуже важливим. Методологічною основою процесу управління в банку є формалізація процесу побудови й оптимального використання його ресурсів на шляху досягнення мети банку як цілеспрямованої системи [4].

Управління носить усвідомлений характер і має мети, на досягнення яких воно спрямовано. Управління — це сукупність дій визначеними особами й органами (зокрема, зв'язаних з рішеннями) щодо інших осіб, що спираються на відповідні засоби, а також їхнє формування і забезпечення для досягнення цілей і дотримання умов під час прийняття на себе відповідальності.

Розрізняють внутрішнє і зовнішнє управління. Під внутрішнім управлінням варто розуміти управління, при якому керуючий вплив формується усередині керованої системи, під зовнішнім — таке управління, при якому керуючий вплив надходить у керовану систему ззовні. Різновидом внутрішнього управління, що грає головну роль у керуванні, є самоврядування, при якому внутрішнє управління переважає над зовнішнім.

Система управління являє собою єдиний механізм, кожна ланка якого виконує відповідну функцію, що взаємозалежна з функціями інших ланок.

Базовим елементом визначення є поняття «механізм». Саме це поняття було запозичено економістами з механіки й у загальному випадку означає систему ланок, що перетворюють рух одних ланок у необхідний рух інших, причому існують вхідні і вихідні ланки.

Механізм управління варто розглядати як складову (найбільш активну частину) системи управлін-

Рис. 1. Зовнішні фактори управління

Рис. 2. Внутрішні фактори, що впливають на управління капіталом банківської установи

ня, що забезпечує вплив на зовнішні і внутрішні фактори управління капіталом банку, від стану яких залежить результат діяльності керованого об'єкта.

Класифікація зовнішніх факторів наведена на рис. 1. Зовнішні й внутрішні фактори впливають на про-

цес управління капіталізацією банку. Внутрішні фактори, на нашу думку, є першорядними, і від них залежить постановка стратегічної мети управління капіталізацією, а також загальний стан банківської установи.

Рис. 3. Підсистеми управління капіталізацією банку

Внутрішні фактори управління приведені на рис. 2.

Зовнішні фактори управління капіталізацією банку впливають на його взаємодію з іншими фінансово-кредитними установами і фізичними особами. Зовнішні і внутрішні фактори управління капіталізацією банківської установи визначають перспективи його функціонування в майбутньому.

Функціонування механізму управління капіталізацією забезпечується адміністрацією банківської установи. Керівний орган концентрує своя увага на кінцевому результаті і контролює проміжні результати з метою недопущення їхніх відхилень від кінцевого [5].

У системі керування завжди присутні дві складових: суб'єкт, що керує, і об'єкт, яким керують. Суб'єкт — активна частина всієї системи управління, що розробляє і здійснює керуючий вплив, що надходить до пасивної, керованої частини системи, тобто до об'єкта управління [6].

Виходить, управління — це цілеспрямований, заснований на об'єктивних законах управління процес впливу суб'єкта управління (керуючої частини системи) на об'єкт управління (керовану частину системи) шляхом одержання інформації про його стан, ухвалення відповідного рішення і доведення до об'

екта управління інформації, що впливає на його, з використанням визначених прийомів, способів і методів управління [4] (рис. 3).

Керуюча підсистема для досягнення своєї мети виробляє методи, способи, прийоми впливу на керовану підсистему. Діалектичне з'єднання суб'єкта й об'єкта управління разом з іншими елементами системи на всіх стадіях їх розвитку, а також каналів прямої і зворотного зв'язку між ними являє собою систему управління, що, утворивши внутрішню структуру, представляє матеріальну основу процесу управління.

Система управління являє собою відкриту, не замкнуту систему, що тісно контактує з зовнішнім середовищем, в умовах якої вона функціонує.

Основними рисами сучасного управління є:

— посилення впливу зовнішніх факторів на управління капіталізацією банку в зв'язку з ускладненням усієї системи соціальних відносин (економічних, політичних, соціальних), що формують середовище управління. Доцільна, розумна інтеграція «твердого» і «м'якого» типів управління в єдину, адекватну умовам середовища систему управління;

— розгляд банку як цілісної системи, що дозво-

ляє досліджувати організацію в єдності її складових, нерозривно зв'язаних із зовнішнім середовищем. Банк як система не самозабезпечується, а залежить у своїй діяльності від інформації і ресурсів, що надходять ззовні;

— використання в керуванні ситуаційного підходу, згідно з яким уся організація всередині банку є реакцією на різні впливи ззовні. Найголовніше — це процеси, тобто набір обставин, що впливають на роботу банку у цей період;

— визнання необхідності розробки і реалізації системи стратегічного управління банківською установою. Суть системи стратегічного управління полягає в тому, що в банку, з одного боку, повинне існувати чітко виділене й організоване стратегічне планування. З іншого боку, структура управління капіталом банку, системи і механізми її окремих галузей повинні бути побудовані таким чином, щоб забезпечити розробку і гнучку реалізацію довгострокової стратегії конкуренції в сучасних умовах функціонування банку [5].

У керуванні капіталізацією важливе значення має фінансова стійкість. Під фінансовою стійкістю капіталу розуміється здатність банківської установи вчасно й у повному обсязі здійснювати платежі за своїми обов'язками. Фінансова стійкість банківського капіталу спочатку формується за рахунок достатнього обсягу власного капіталу і стабільності притягнутого капіталу банку, а в кінцевому результаті визначається наявністю засобів у розпорядженні банку відповідно до обсягу його активів.

Таким чином, управління капіталізацією комерційного банку — складна і багатогранна проблема, що не має однозначної відповіді й потребує щоденного аналізу стану не тільки банківських ресурсів, але й перспектив розвитку економіки країни в цілому.

Визначення ефективності управління в даний час не має чіткого визначення як у науковій літературі, так і в практиці управління і, як показали проведені дослідження, часто спостерігається ототожнення з близькими за змістом, але термінами, що розрізняються по змісту. Наприклад, відомий вчений А. В. Карпов бачить ефективність управління в ефективному керівництві, під яким розуміється уміння керівника впливати на працівників для більш продуктивної праці. Однак, таке визначення ефективності управління носить вузький характер і може застосовуватися тільки до частки случаю — керівництву колективом працівників [7].

Відомий економіст О. В. Васюренко головними критеріями ефективності управлінської діяльності вважає, як мінімум, виконання обов'язкових економічних нормативів і досягнення високих поточних і глобальних оціночних показників, які багато в чому виз-

начаються на якісному рівні («набагато перевищують», «достатній рівень» і т.п.) [1].

Відомий економіст А. В. Андрейчиков ототожнює ефективність управління з результативністю управління. Ця теорія також не зовсім обґрунтована, у зв'язку з тим, що результативність управління — це, насамперед, оцінка адекватності кінцевих результатів поставленій меті управління. Виходить, актуальним є поняття оптимального управління, спрямованого на забезпечення досягнення бажаного стану системи управління об'єктом протягом визначеного періоду часу з найменшими витратами [8].

Таким чином, розрахунок ефективності управління можна представити у вигляді:

$$E_y = \frac{\Delta P}{Z}, \quad (1)$$

де ΔP — результативність управління, обумовлена позитивним збільшенням величини капіталу, отриманим банком;

Z — витрати, зв'язані з одержанням результату.

Ефективність управління капіталізацією банку визначається також рівнем якості управління цією діяльністю, найважливішою характеристикою якої виступає оцінка фінансового стану банківської установи, що поєднує найбільш значимі показники з основних його напрямків і враховуючий всі найважливіший параметри якості управління капіталізацією банку.

Механізм управління капіталізацією банку — сукупність прийомів і методів цілеспрямованого рішення проблем, зв'язаних з формуванням, розподілом і використанням капіталу банку для забезпечення максимальної економічної вигоди і стабільного функціонування банку в поточних і перспективному періодах.

Концепція являє собою спосіб розуміння якогонебудь процесу. За допомогою концепції або системи концепцій висловлюється точка зору на досліджуване явище, або процес, визначаються мета і задачі дослідження і вказуються шляхи його ведення [9].

Концепція вдосконалення механізму управління капіталізацією банку — це сукупність взаємозалежних елементів, що забезпечують розробку і прийняття оптимальних рішень щодо його формування і використання (рис. 4).

Як основні принципи управління капіталізацією банку виділимо наступні:

1. Наукоємкість управління — урахування вимог економічних законів розвитку, використання досягнень НТП і передового досвіду;

2. Комплексність управління — розробка, економічне обґрунтування і використання даного механізму як комплексу задач, прийомів і методів для досягнення цієї мети. Крім того, принцип комплексності

механізму управління капіталізацією банку визначає розробку теоретично (науково) обґрунтованих методів і моделей досягнення поставленої мети і встановлення правильних критеріїв оцінки ефективності обраних методів і моделей. Від правильного вибору цих критеріїв залежить результат діяльності банку в даній сфері за звітний період. У протилежному випадку, отримані результати можуть відрізнятись від запланованих;

3. Системність управління — дослідження об'єкту управління повинне здійснюватися з урахуванням усіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємозалежності і підпорядкованості його окремих елементів;

4. Об'єктивність управління — управління будується на достовірній, перевіреній інформації, що реально висвітлює об'єктивну необхідність, а висновки повинні бути обґрунтовані точними аналітичними розрахунками;

5. Оперативність управління — здатність швидко і чітко проводити оцінку ситуації, приймати управлінські рішення і перетворювати них у життя;

6. Забезпечення багатоваріантності підходів і організаційних рішень при досягненні мети;

7. Принцип обґрунтованості базується на використанні досягнень вчених у сфері використання банками інструментів ринку банківських послуг як джерела капітальної бази.

Теоретичні дослідження, висновки, знання в даній галузі можуть допомогти уникнути помилок при прийнятті того або іншого управлінського рішення. Використання інструментів ринку банківських послуг потребує від менеджерів теоретичного плацдарму. Володіючи такою теоретичною основою, виконавці або менеджери зможуть з легкістю вибудувати варіативний план дій, незалежно від його зовнішньої форми вираження (бізнес-план, депозитна політика і т.д.) по нарощуванню капітальної бази банку з використанням інструментів фондового ринку, а також виконати його;

8. Принцип інтеграції з загальною політикою банку має на увазі діяльність банку по управлінню капіталізацією, яка б вписувалася в загальні принципи діяльності банку як суб'єкта господарювання. При цьому варто враховувати той факт, що загальна політика банку носить настільки абстрактний характер і найчастіше не фіксується в якомусь внутрішньому документі. Єдиний документ, що може вказати на загальну політику банку, це його Статут. Указуючи мету створення і господарську компетенцію нового банку, власник визначає загальні вектори розвитку. Однак, керуючись чинним законодавством України, акціонери (засновники) банку частіше просто вказують максимально можливий перелік видів діяльності, щоб надалі не стати перед проблемою перереєстрації Статуту. Організація діяльності банку як учасника ринку банківських по-

слуг по керуванню капіталізацією повинна мати послідовний характер. Банк у своїй діяльності, незалежно від конкретної сфери керується визначеними основними мотивами, що виражаються в принципах і цілях, що, у свою чергу, і складають загальну політику банку. Розробляючи основні положення і принципи діяльності банку по керуванню його капіталізацією, керівники банку відштовхуються від основних цілей і задач функціонування банку. Порушення принципу інтегрованості може стати причиною непогодженості в діях, а саме головне — відсутність чіткої поставленої мети, як для менеджера, так і для рядового співробітника. Що, у свою чергу, приведе до необґрунтованих витрат у грошовому вираженні, так і втрати часу для досягнення поставленої мети.

Виходячи з принципів управління капіталізацією комерційного банку, розробляються мета і задачі управління капіталізацією комерційного банку.

Метою управління капітальною базою банку є залучення і підтримка достатнього обсягу його капіталу для розширення діяльності і створення захисту від ризиків.

На підставі поставленої мети, задачами управління капіталізацією банку в сучасних умовах є:

— формування нормативно-правової бази управління капіталізацією банку. Ліцензія на здійснення банківських операцій видається Національним банком України тільки за умови достатності його капіталу. Ліцензії на окремі види банківських операцій (залучення депозитних засобів від фізичних осіб, обслуговування бюджетних рахунків, операції по випуску і обігу цінних паперів і т.п.) надає Національний банк України на підставі розміру власного капіталу кожного банку. Чим більше власний капітал комерційного банку, тим більший обсяг операцій він може здійснювати. Тобто, при постійній маржі збільшуються можливості одержання прибутку. У сучасних умовах маржа має тенденцію до зниження. Маржа — величина, що виражає різницю між двома визначеними показниками [10]. Тому для забезпечення достатнього прибутку, крім всього іншого, необхідний достатній рівень власного капіталу. Забезпечувати стабільність, застрахувати себе і клієнтів від можливих втрат можуть банки з великим розміром капіталу, тому що проводять менш ризиковані операції з меншою маржею, але з великим обсягом прибутку. Банки з невеликим капіталом схильні проводити більш ризиковані операції з метою збільшення маржі. Таким чином, банки з великим капіталом більш стабільні і надійні [2];

— організація управління капіталізацією банку. Ця задача управління капіталізацією банку припускає: визначення підрозділів банку, що беруть участь у про-

цесі управління капіталізацією; планування складу капіталу банку; застосування способів оцінки якості капіталу банківської установи; визначення методів регулювання капіталу банку;

— розвиток економічної, фінансово-кредитної і ресурсної підтримки управління капіталізацією комерційного банку. Ця задача управління капіталізацією банківської установи припускає пошук прямих вітчизняних і іноземних інвестицій під свій бізнес-план або інший інвестиційний проект шляхом випуску акцій. Також є необхідної діюча фінансова підтримка в управлінні капіталізацією банку з боку Національного банку України.

Здійснення управління капіталізацією банку ґрунтується на застосуванні ряду методів його реалізації, вибір яких залежить від поставлених принципів, мети і задач управління. До методів управління капіталізацією комерційного банку належать:

- метод внутрішніх джерел поповнення капіталу;
- метод зовнішніх джерел поповнення капіталу.

Згідно з першим методом головним джерелом збільшення капіталу виступає чистий прибуток. Використання цього методу має на увазі визначення оптимального співвідношення між величиною прибутку, що направляється на поповнення капіталу і розміром дивідендних виплат акціонерам банку.

Згідно з другим методом найбільш популярним джерелом збільшення капітальної бази банку є емісія субординованих зобов'язань, простих і привілейованих акцій. При випуску акцій способами збільшення розміру власного капіталу є:

- а) збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості;
- б) збільшення номінальної вартості акцій.

Засоби, залучені банком на умовах субординованого боргу можуть бути включені у власний капітал банку після одержання дозволу НБУ у випадку відповідності їх таким критеріям:

- є незабезпеченими, субординованими і цілком оплаченими;
- не можуть бути погашені з ініціативи власника;
- можуть вільно брати участь у покритті збитків без пред'явлення банку вимоги щодо припинення торговельних операцій;

— дозволяють відстрочку обслуговування зобов'язань щодо сплати відсотків, якщо рівень прибутковості не дозволяє банку здійснити такі виплати.

Облігації розміщаються банком тільки після повної сплати свого статутного капіталу. Не допускається розміщення облігацій для формування і поповнення статутного капіталу банку-емітенту, а також покриття збитків від господарської діяльності шляхом зарахування доходу від продажу облігацій як результату по-

точної господарської діяльності. Розміщення облігацій здійснюється в кілька етапів:

— ухвалення рішення про розміщення облігацій органом (Загальними зборами акціонерів або Наглядовою радою банку) емітента, уповноваженим приймати такі рішення;

— представлення заяви і всіх необхідних документів для реєстрації випуску облігацій і проспекту їхньої емісії;

— реєстрація випуску облігацій і проспекту їхньої емісії, видача тимчасового свідчення про реєстрації випуску облігацій;

— прийняття в разі потреби рішення про залучення андеррайтера до розміщення облігацій органом емітента, уповноваженим приймати таке рішення, крім випадків наявності попередньо укладеного договору з андеррайтером;

— присвоєння облігаціям міжнародного ідентифікаційного номера;

— заключення з депозитарієм договору про обслуговування емісії облігацій або з реєстратором про ведення реєстру власників іменних облігацій (у випадку відсутності таких договорів);

— розкриття інформації, що утримується в зареєстрованому проспекті емісії облігацій, шляхом опублікування проспекту емісії облігацій у повному обсязі в офіційному друкованому виданні Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку не менш як за 10 днів до початку відкритого (публічного) розміщення цінних паперів;

— розміщення облігацій у термін, що відзначений у рішенні про розміщення облігацій і проспект їхньої емісії;

— твердження результатів розміщення облігацій органом емітента, уповноваженим приймати таке рішення;

— представлення звіту про результати розміщення облігацій;

— реєстрація звіту про результати розміщення облігацій;

— одержання свідчення про реєстрацію випуску облігацій;

— розкриття інформації, що утримується в зареєстрованому звіті про результати розміщення облігацій, шляхом опублікування звіту в офіційному друкованому видавництві Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку.

Депозитний (ощадний) сертифікат має дві основних переваги як джерело банківських ресурсів. По-перше, він на відміну від інших інструментів депозитної політики є предметом біржової гри і, отже, його власник може розраховувати на отримання додаткового прибутку в результаті сприятливої зміни кон'юнктури

Рис. 5. Переваги і недоліки методів управління капіталізацією банку

ринку. По-друге, у випадку здійснення урядом намірів про заморожування депозитів підприємств придбання сертифіката, що має вільне ходження на ринку, дасть їх власникам деяку спробу маневру. У цій ситуації сертифікат стає альтернативним засобом платежу. Розміщення і погашення депозитних (ощадних) сертифікатів здійснюється лише банком-емітентом.

Цей метод управління капіталізацією повинний базуватися на результатах глибокого фінансового аналізу альтернативних варіантів і їхнього потенційного впливу на розмір прибутку в розрахунку на одну акцію. Використання цього методу дозволяє банку швидко одержувати значні суми коштів, а також поліпшувати позиції банку для залучення відсутніх засобів у майбутньому [3].

Переваги і недоліки обраних методів зображені на рис. 5.

При розробці основних функцій управління здійснюються систематичні процедури управління, що сприяють досягненню стійких цілей управління. Представлення процесу управління капіталізацією у виді взаємозалежних функцій дозволяє чітко враховувати відповідні інформаційні входи і виходи. А логічна послідовність функцій не дозволить пропустити жодну ланку в процесі управління. Тому при визначенні функцій управління як категорії управління варто виходити з таких положень:

1. Процес управління являє собою механізм реалізації вимог, що встають перед об'єктом управління.
2. Сутність процесу управління визначається функціями управління.
3. Зміст функцій управління визначається тими роботами по управлінню, які необхідно виконати для

досягнення визначених результатів відповідно до поставлених цільових задач.

4. Зміст функцій управління в кожному конкретному випадку відображає специфіку об'єкта управління, а сутність функцій управління залишається незмінною [4].

До функцій управління капіталом банку відносяться:

а) планування — розробка моделі управління капіталом банку з високим ступенем відповідності об'єкта управління й об'єктивних закономірностей його розвитку, що охоплюють усе різноманіття методів, форм і засобів управління. Планування — процес побудови алгоритму майбутніх дій, що веде до реалізації поставленої мети й утримуючий передбачувані результати його виконання. При цьому планування завжди спрямоване на прийняття і реалізацію управлінських рішень;

б) облік — збільшення системності та узгодженості різних форм обліку та звітності банківських установ, спрощення форм обліку та звітності відносно банківських ресурсів;

в) контроль — посилення контролю за факторами, що впливають на капітальну базу банку. Функція контролю в керуванні капіталізацією банку полягає у визначенні того, наскільки виконаний управлінський вплив, у перевірці дотримання нормативно-правових актів і в прийнятті виправлень при негативному результаті;

г) аналіз — застосування системного аналізу для одержання цілісного представлення про процеси управління капіталом банку з урахуванням факторів, що впливають на результати цього управління. Функція аналізу дозволяє виявляти тенденції і проблеми в управлінні капіталізацією банку;

д) стимулювання — ця функція припускає удосконалювання наукового підходу до формування політики управління капіталізацією банківської установи, а також створення необхідних правових умов, що захищають банк від корупції. Функція стимулювання забезпечує посилення фінансової підтримки з боку великих банків з метою стимулювання стабільної діяльності дрібних банківських установ [4];

е) регулювання — формування функціонального і діючого законодавства, орієнтованого на довгострокові цілі функціонування банку, що виключає суперечливість окремих законодавчих і нормативних актів і комплексно охоплює все правове поле банківської діяльності [11].

Однак, на нашу думку, перераховані функції управління капіталізацією банку будуть продуктивні при використанні їх у сукупності.

Управління капіталізацією банку здійснюється на всіх етапах його діяльності з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. У сучасних умовах трактування управління капіталізацією банку виступає як процес навчання управлінським діям у сфері використання коштів, що складається з 4 етапів:

1. Виявлення проблем управління капіталізацією банківської установи, що повинні бути вирішені на базі використання попереднього досвіду і наявної інформації.

Така постановка питання вказує на те, що система управління капіталізацією банку повинна забезпечити рішення таких проблем як: різке зниження якості і розміру капіталу банку, послаблення контролю над банком з боку акціонерів, збільшення ризику зниження доходів на одну акцію і т.п.

2. Ухвалення управлінського рішення щодо використання капіталу і його реалізація.

На цьому етапі здійснюється побудова моделі зробленої системи управління капіталізацією банківської установи, що передбачає визначення її структури, комунікацій і функціональності.

3. Аналіз прийнятих рішень з погляду можливих способів їхньої модифікації або зміни, а також їхній облік у процесі нагромадження досвіду.

Цей етап припускає контроль за виконанням завдань, оцінку ефективності управління капіталізацією й ін.

4. Удосконалювання системи управління капіталізацією банку.

На цьому етапі використовуються методи, розробляються програми подальшого функціонування банку [12].

Звідси випливає об'єктивна необхідність розробки трьох основних механізмів управління капіталізацією комерційного банку: нормативно-правовому, організаційному, економічному.

Ціль розробки цих механізмів — активізація людського фактора, гнучке управління капіталом банку стосовно зовнішнього середовища, з чого буде випливати довга й ефективна робота комерційного банку в сучасних умовах.

Кожний з перерахованих вище механізмів управління капіталізацією банківської установи містить у собі форми, методи, інструменти, важелі і способи впливу на процесу управління капіталізацією банком і відповідає таким вимогам:

— механізми повинні бути націлені на кінцевий результат, що виражає ступінь відповідності всіх кількісних і якісних характеристик управління і запропонованих механізмів, що вимірюють ефективність управління;

— дія механізмів повинна сприяти досягненню стратегічних, тактичних і оперативних цілей управління капіталом комерційного банку;

— механізми управління капіталізацією банку повинні бути реально пристосовані до різних рівнів ієрархії управління;

— механізми повинні містити такі методи впливу на управління капіталом банківської установи, що сприяють досягненню цілей управління.

Упродовж дослідження були розроблені наступні критерії оцінки ефективності механізму управління капіталізацією банку:

- збільшення власного капіталу;
- збільшення мультиплікатора власного капіталу;
- збільшення коефіцієнту достатності капіталу;
- збільшення показника додаткової вартості;
- збільшення ринкової вартості банку.

Детальний огляд перелічених критеріїв оцінки ефективності механізму управління капіталізацією банку буде розглянуто в наступних статтях.

Висновки. Надійність банку виступає якісною характеристикою його діяльності, що формується протягом усього періоду функціонування. Критеріями надійності виступає не тільки достатній обсяг капіталу банку, але й ефективність управління їм. Управління капіталізацією комерційного банку — це складний багатфункціональний механізм. Розроблена концепція вдосконалення механізму управління капіталізацією комерційного банку синтезує загальні принципи управління, мета, завдання, методи, функції, етапи, механізми управління.

Література

1. **Васюренко О. В.** Банківський менеджмент : посіб. / О. В. Васюренко. — К. : Вид. центр «Академія», 2001. — 320 с.
2. **Банківський менеджмент** : навч. посіб. / О. А. Кириченко, І. В. Гіленко, С. Л. Роголь та ін. ; [за ред. О. А. Кириченка]. — 3-тє вид.,

- перероб. і доп.— К. : Знання-Прес, 2002.— 438 с.
3. **Примостка Л. О.** Фінансовий менеджмент у банках : підруч. / Л. О. Примостка. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К. : КНЕУ, 2004. — 468 с.
4. **Егоров П. В.** Управление развитием предприятий малого бизнеса : монография / П. В. Егоров, Е. И. Карпова.— Донецк : «Либідь», 2004. — 232 с.
5. **Економіка підприємства** : підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мірошника. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. — 648 с.
6. **Управління ресурсами підприємства** : навч. посіб. / під ред. к.е.н. Ю. М. Воробйова і д.е.н. Б. І. Холода. — К. : «Центр навч. літ.», 2004.— 288 с.
7. **Егоров П. В.** Диагностика управления финансовой деятельностью предприятия : монография / П. В. Егоров, В. Г. Андреева. — Донецк : ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005.— 202 с.
8. **Андрейчиков А. В.** Анализ, синтез, планирование решений в экономике / А. В. Андрейчиков, О. Ю. Андрейчикова. — М. : Финансы и статистика, 2001.— 362 с.
9. **Лисенко Ю.** Екологічний підхід до управління підприємством: проблеми і перспективи / Ю. Лисенко, А. Садеков // Економіка України.— 2003.— №5.— С. 33.
10. **Волкова Н. И.** Управление банковской деятельностью : учеб.-практич. пособ. / Н. И. Волкова, Р. А. Герасименко, Т. А. Чашко; под общ. ред. П. В. Егорова. — Донецк : ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003.— 338 с.
11. **Егоров П. В.** Стратегический мониторинг в управлении финансово-хозяйственной деятельностью производственных систем : монография / П. В. Егоров, Н. В. Алексеенко.— Донецк : ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005. — 176 с.
12. **Ванькович Д. В.** Удосконалення механізму реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств / Д. В. Ванькович // Фінанси України.— 2004. — №9.— С. 112.